

1.část

BEGLER BEG NOVOZÁMOCKÉHO PAŠALIKU

Prvá kapitola,

v ktorej rytier Pavol smúti za mŕtvou Arankou

V prítmí sa jagalo svetlo, strácalo sa, vynáralo, zmenšovalo sa, zväčšovalo, chvelo a triaslo. Vyzeralo ako bludička. Vznášalo sa nad čelnou vežou Bytčianskeho zámku. Pripomínalo oči divožienky. Poludnice. Tej, čo sa od zrodzenia vekov túla po Hlbockých lesoch a zvádza cnostné duše do pokušenia, aby z nich v divom opojení vysala pokoj a šťastie.

Nad vysokým portálom brány horeli iba pochodne - dve, jedna zastoknutá z pravej strany, druhá z ľavej. Osvetľovali úzku pochôdzku pod cimburím veže. Pravidelný zvuk krokov prezrádzal, že zámok je aj v tejto neskorej hodine, kedy sa starý deň stretáva s novým a moc bosoriek je najvyššia, strážený pozorným okom pochôdzkara. Gróf Pavol Estreházy sa nespoľahol na zdanlivý mier krajiny. Chcel, aby zámok, ktorý pred časom kúpil pre svoju rodinu, bol pravým orlím hniezdom. Bezpečným. Ukrytým pred zrakmi nepriateľa. Strateným v lone hôr. Obkolesený divočinou. Strážený ľuďmi, na ktorých sa dá spoľahnúť..

Keď si ho pred pätnástimi rokmi vyhlíadol, mal trochu obavy. Zámok bol totiž zanedbaný, aj napriek tomu, že patril mocnému rodu Turzovcov. A on chcel svojej manželke Ide aj prvorodenému synčekovi Imrichovi poskytnúť nielen bezpečie, ale aj luxus a pohodlie. Zasypané priekopy vôkol zámku sa dali očistiť, stará omietka zoškrabať, strecha opraviť. Horšie to bolo so zvlhnutými múrmi, nasiaknutými plesňou. Na tie musel zavolať majstrov murárov zo Žiliny. Po troch rokoch renovovania konečne zodpovedal zámok jeho predstavám. Stal sa hrdým esterházyovským klenotom, ktorý mohol podarovať svojmu synovi..

Pôvodne ho chcel dať manželke Ide. Tá však taký dar odmietla s tým, že jej stačí jeho láska.

Láska...

Gróf Pavol svoju ženu úprimne miloval. Cítil k nej nehu, aj úctu. Predsa však nestála na najvyššom oltári jeho citov. V srdci mu horel obraz inej ženy, jeho nevlastnej sestry Aranky, ktorá sa pred pätnástimi rokmi obetovala za šťastie jeho rodiny. Nikomu o tom nepovedal, ani svojmu mliečnemu bratovi Kurtovi. A Ide už vonkoncom nie. Nechcel, aby sa zbytočne utápala v žiali a smútku. No za takých nocí, ako je tá dnešná, plných tajuplného chvenia a nekonečného ticha, často rozmýšľal o Aranke. Spomínal na posledné chvíle, čo spolu trávili. Keby Aranka chcela, mohla by ešte stále žiť. No ona nechcela. Odišla, odniesla svoju dušu do siete z veterných pavučiniek, za bránu smrti, za prah pozemského života, len aby Turhan Vadice, matka sultána Mehmeda, prestala prenasledovať Idu.

„Klamala si...“ šepkali grófove ústa bolestne. „Až do posledného okamihu si klamala...“

Vedel, prečo to spravila. Musela. Vzala na seba Idu totožnosť. Stala sa miesto nej poslednou princeznou Izmiru, kráľovnou Seldžukov. Adil Hamid, mirilíva, ktorého sultánova matka poslala do

horných zemí Uhorska, aby našiel Ibrahimovu dcéru, na jej klamstvo neprišiel. Nemal ako. Aranka a Džubaida boli v rovnakom veku, rovnako krásne, rovnako čiernovlasé, s rovnako bielou pleťou. Splnil svoje poslanie, tak ako to Vadice prisľúbil. Zabil dievča, ktoré našiel v Máriačaládskom kláštore.

O týždeň zomrel aj on. Dal ho popraviť turecký generál, ktorý obsadil Nové Zámky. Na Adilovu smrť však gróf Pavol zabudol, vypadla mu z pamäte ako kus kameňa, odvíal ju vietor, odniesli vlny času, zabudnutie...

Zabudnutie.

Rovnako zvláštne ako láska. Niekde je ho priveľa a niekde nie je vôbec. Pavol si často prial, aby dokázal zabudnúť aj na Aranku a jej obeť. Ale nedalo sa. Keď bol s Idou a synčekom Imkom, vtedy to bolo iné. Pri nich mal Arankin skutok zmysel. Žili pri ňom v pokoji a bezpečí, bez prenasledovania, bez Vadicinej nenávisti, bez ohrozovania. No keď sa uložili na spánok a on osamel na svojom lôžku, bez varovania prichádzali výčitky, vždy sa do neho zahryzli, sužovali ho, mučili mu srdce aj myseľ Arankinými obrazmi. Videl ju, ako stojí na kopci, ako beží dole stráňou, ako jej vlasy poletujú v modrom ovzduší, ako sa smeje, ako sa zohýna do trávy, trhá kvety, napína tetivu, vyberá šíp z tulca... Videl ju usmievavú a nežnú, belostnú, s krvavým červeným potôčikom na hrudi.

Každú noc sa mu s ňou snívalo. Preto sa bál spánku a radšej objímal telo svojej ženy. Zmätený a doráňaný v nej hľadal vášeň, ktorá ich kedysi spojila. Vždy bola taká horúca a sladká.

Ich nočné objatia nezostali bez odozvy. Ida porodila Pavlovi aj ďalšie deti. Zomreli však skôr, ako stačili vyrásť z detstkých šatočiek. Snád' preto, že krehká Ida už po Imkovi nevládala vynosiť zdravé deti. Trápilo ju to, chradla a slabla. Začala bočiť aj od svojho muža.

Nocí, keď bol sám, pribúdalo.

A chvíľ, keď ho máтали spomienky na Aranku, stále viac.

Aj teraz.

Gróf sa zmučene prehadzoval na posteli, až kým ho nepokoj neprinútil vstať a podísť k oknu. Za jeho chrbtom mätko oddychovala Ida. Jej pravidlený dych prezrádzal, že je ponorená do hlbokého spánku.

Pavol pootvoril okenicu. Do izby prenikol svieži nočný vzduch. Žiadostivo ho vtiahol do seba. Vyburcoval jeho telo, svaly. Chýbali mu dva roky do štyridsiatky, no ešte stále bol pekný muž, aj keď už neoplýval mladíckou svižnosťou. Večné potulovanie po cestách Európy v ňom zanechali svoje stopy. Niekdajšia pružnosť sa vytratila. Zostali mu však pevné svaly, rovný chrbát a štíhly pás. Aj v tvári sa ešte stále podobal na devätnásťročného chlapca, ktorý bol kedysi, v dávnom prepadlisku rokov, zasnúbený s najkrajšou dievčinou Presburskej stolice, nešťastnou pannou Amáliou. Iba šediny na jeho sluchách prezrádzali, že čas mu priniesol sklamanie, trpkosť a boje.

Amália.

Ďalší škrabanec na jeho duši. Nevesta, ktorú mu pred sedemnástimi rokmi uniesol budinský begler beg Alik. Odvliekol ju do Istanbulu a znásilnil. Povrávalo sa, že je mŕtva. Turhan Vadice, sultánova matka, sa chcela zbaviť aj jej, hneď, ako zistila, že Amália počala z Alikovho semena. Veď Alik bol

mladším bratom Ibrahima ibn Hamadiju. Z rodu seldžuských vládcov. Aj on mohol vzniesť nárok na istanbulsý trón. Alebo hocikto z jeho potomkov. Preto musel umrieť a s ním aj jeho dediči.

Naozaj však bola Amália mŕtva?

Klerik Inocent, ktorý sa stal po smrti opáta Thomasa predstaveným Máriačaládskeho kláštora tvrdil, že nie. Len zmizla vo veľkonárodnostnom sultanáte ako kameň v hĺbinách mora. Tak isto tam zmizla aj Pavlova dojka a Arankina matka.

Pavol mal nevysporiadané účty s Turkami. Vzali mu tri ženy. Nevestu, s ktorou bol zasnúbený ako devätnásť ročný mladík, obľúbenú dojku, a napokon Aranku.

Nečudo, že ho tlačili nočné mory.

Otvoril okenice ešte viac, aby vypustil do noci svoj potláčaný žiaľ. Prižmúril oči, aby do seba vpil nočnú tmú a dal tak rozhrešenie vlastným myšlienkam. Keď ich opäť otvoril, všimol si trblietanie pochodní nad čelnou vežou do zámku. Vrhali svetlo na cestu, ktorá sa kľukatila pomedzi zámocky park. Zrazu sa ozval zvuk konských kopýt. Údery prezrádzali, že sa tryskom blíži jazdec.

Obchôdzkar na veži, ktorý tam po celý čas strážil, zbystril pozornosť. Ostražito sledoval cestu, až kým sa jazdec nevynoril z tmy. Nepočkal, kým sa na bráne ozve zvuk medeného klopadla, ale polohlasne zvolal:

„Kto prichádza v takomto nekresťanskom čase?“

„Som Kurt Esterázy, mliečny brat grófa Pavla.“ zaznela zdola odpoveď.

2. kapitola,

v ktorej zbrojnosť Kurt prináša Imkovi vzácny dar

Pavol prehodil cez seba vyšívajúci batistový župan modrej farby a zbehol po širokých schodoch ku bráne. Nepočkal, kým obchádzkar, čo na veži strážil nočný spánok zámku, zide po úzkom, točitom drevenom schodišti dole, aby otvoril nečakanému hostovi. Sám odtiahol závary, otočil mosadzným kľúčom. Len čo sa vráta doširoka roztvorili, kôň s jadcom vošli dnu. Pavol si s úľubou prezerall čierneho žrebca. Vychýrený chov z Grófskeho majera sa nezaprel.

Kurt zo smiechom zoskočil zo sedla a prudko objal brata:

„Ako sa ti páči Diabol?“ opýtal sa ho.

„Nádherný.“ skonštatoval Pavol a ďalej hltal koňa pohľadom. V duchu zhodnotil, že je to asi jeden z najlepších kusov z Kurtových stajní: mal štíhle nohy, ktoré nervózne podupávali na kamennej dlažbe, ružové, vlhké, chvejúce sa nozdry, hodvábnu hrívu, dlhý chvosť a úzke lesklé kopytá.“

„To je môj dar pre Imka. K jeho pätnástym narodeninám.“ vysvetlil Kurt. „Chcel som ho priviesť v noci, cez deň by ho uvidel a prekvapenie by nebolo až také, ako chcem. Diabol potrebuje pár hodín, aby si oddýchol. Idem na ňom až z Nových Zámkov. Treba mu dať jesť. A ustajni ho na dobrom mieste, s čistou slamou. Ráno mu sám vyčesem srst', ošetrim kopytá a zapletiem chvosť i hrívu. Až potom ho privediem Imkovi.“

„Aj tak by sa mu potešil.“ Pavol s pýchou v srdci pomyslel na syna. Vedel si predstaviť, čo by urobil, keby stál teraz na jeho mieste. Hneď by vyskočil na Diabla a vybehol s ním von, do tmy, do noci, aby tam niekde pod úbočím Petrovskej doliny spojil svoju dušu s Diablovou. Imko miloval zvieratá. Rozumel psom, sokolom, no najmä koňom. Kurt mu nemohol vybrať lepší dar.

„Viem o niečom, či skôr o niekom, komu by sa ešte viac potešil, ako tomuto krásnemu koníkovi.“ utrúsil Pavol, hladiac žrebca po ružových nozdrách. „Kde si nechal Juricu a Mariju? Prečo neprišli s tebou?“

„Aj oni idú...“ chlácholil brata Kurt. „Ale vieš, ženské. Vezú sa po pansky, v koči. Aj keď Marija chcela prísť na Diabla sama. To ona mu dala meno. Rada na ňom jazdievala. Ale keď som jej povedal, že je určený pre Imka, ani len nepípla. Práve naopak. Starala sa o žrebca ešte viac.“

„Kedy prídu?“ chel vedieť Pavol.

„Počítam, že okolo obeda tu už budú.“

„Nechal si ich cestovať samé? Dve ženy?“